

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Εξειδίκευσης
Του Τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης
σε συνεργασία με το
ΕΚΕΦΕ Δημόκριτος – Ινστιτούτο Πληροφορικής και Επικοινωνιών
με τίτλο: «Εξειδίκευση στις Τ.Π.Ε. και Ειδική Αγωγή – Ψυχοπαιδαγωγική της Ένταξης»

**ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΣΩΜΑΤΟΣ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ
ΕΙΔΙΚΕΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ: ΔΥΣΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ**

**ELABORATION OF A WRITTEN CORPUS FOR CHILDREN WITH SPECIFIC
LEARNING DISABILITIES: DYSORTHOGRAPHY**

της

Τσεβά Μαργαρίτας

Μεταπτυχιακή διατριβή που υποβάλλεται
στην τριμελή επιτροπή για την απόκτηση του μεταπτυχιακού τίτλου του
Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Εξειδίκευσης
του Τ.Ε.Φ – Δ.Π.Θ. σε συνεργασία με το Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. Δημόκριτος – Ινστιτούτο
Πληροφορικής και Επικοινωνιών
με τίτλο: «Εξειδίκευση στις Τ.Π.Ε. και Ειδική Αγωγή – Ψυχοπαιδαγωγική της
Ένταξης»

Η τριμελής επιτροπή:

1. ΖΩΗ ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΟΥ

ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ, Τ.Ε.Φ. - Δ.Π.Θ.

2. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΡΙΓΚΑΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΕΡΕΥΝΩΝ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΗΤΗΣ Α΄ ΒΑΘΜΙΔΑΣ, Ι.Π.Τ. - Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. «ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ»

3. ΜΑΡΙΑ ΜΗΤΣΙΑΚΗ

ΕΠΙΚΟΥΡΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ, Τ.Ε.Φ. – Δ.Π.Θ.

Κομοτηνή/Αθήνα
2018

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Τα τελευταία χρόνια έχει αναπτυχθεί στη βιβλιογραφία η μελέτη και η έρευνα για τη δημιουργία σωμάτων κειμένων (corpora) με ιδιαίτερη έμφαση στην ανάπτυξη ειδικών σωμάτων κειμένων παιδαγωγικού σκοπού. Η παρούσα μελέτη έρχεται να συμβάλει σε αυτό το πλαίσιο και ιδιαίτερα στην ανάγκη μελέτης της χρήσης της γλώσσας των παιδιών με γλωσσικές διαταραχές και δυσλεξία, λαμβάνοντας υπόψη τη συμβολή των σωμάτων κειμένων στη γλωσσολογική έρευνα, τις προκλήσεις σχεδιασμού τους αλλά και τη δυναμικότητα του πεδίου των Ηλεκτρονικών Σωμάτων Κειμένων (ΗΣΚ). Πιο συγκεκριμένα, αξιοποιώντας τόσο θεωρητικά εργαλεία όσο και εργαλεία σχεδιασμού επιχειρεί να μελετήσει τους όρους σχεδιασμού ενός ειδικού γραπτού σώματος κειμένων με δείγμα κείμενα με ορθογραφικά λάθη παιδιών με ειδικές μαθησιακές δυσκολίες (ΕΜΔ) και συγκεκριμένα παιδιών με δυσορθογραφία. Επιπλέον, στόχος της είναι η δημιουργία ενός ηλεκτρονικού σώματος κειμένων για εκπαιδευτικούς σκοπούς σε θεωρητικό επίπεδο.

Μέσα από την ανάπτυξη της εφαρμογής WordSmith Tools και της συνεπαγόμενης διαδικτυακής διεπαφής το βασικό ερώτημα που τίθεται είναι κατά πόσο η μεθοδολογία των σωμάτων κειμένων είναι χρήσιμη για την κατανόηση και κωδικοποίηση των επιμέρους ορθογραφικών λαθών. Υποστηρίζεται πως ο σχεδιασμός σωμάτων κειμένων αποτελεί ένα χρήσιμο εργαλείο κατηγοριοποίησης και εύκολης πρόσβασης των λαθών που κάνουν τα παιδιά τόσο για τους εκπαιδευτικούς όσο και για κάθε ενδιαφερόμενο. Συνολικά, η παρούσα μελέτη επιχειρεί να καλύψει το ερευνητικό κενό στην ελληνική βιβλιογραφία για την ανάπτυξη ειδικών σωμάτων κειμένων παιδιών με δυσορθογραφία και βάσει αυτού να αποτελέσει ένα πολύτιμο εργαλείο εκπαιδευτικής παρέμβασης.

Λέξεις κλειδιά: σώματα κειμένων, ειδικές μαθησιακές δυσκολίες, δυσορθογραφία, WordSmith Tools, διαδικτυακή διεπαφή

ABSTRACT

Recent studies on the creation of corpora have emphasized the need for the development of special corpora for pedagogical purposes. The purpose of the present study is to contribute to this development by looking into the language of children with language disorders and dyslexia. More specifically, the study aims at setting the theoretical framework for the creation of an electronic corpus for educational purposes. To pursue this objective, the study includes readings from text objects into linguistic research, their design challenges as well as the potential of the field of electronic corpora by making use of the WordSmith Tools application and the resulting online corpus.

The main research question of the study is whether the corpus methodology is useful both for understanding miscellaneous spelling mistakes and for encoding them. It is argued that a corpus design is a useful tool for teachers, so they can assess the mistakes made by children. Through the out-coming results the present study attempts to become the stimulus for filling the research gap in Greek literature regarding the development of children's textbooks with dysorthography and, as such, to be a valuable educational intervention tool.

Key Words: corpora, special learning disabilities, dysorthography, WordSmith tools, online corpus

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Abramson, I., Abbey, M., & Corey, M. (2004). *Oracle Database 10g: a beginner's guide*. McGraw-Hill.
- Adolphs, S. (2008). *Corpus and Context. Investigating Pragmatic Functions in Spoken Discourse*. Amsterdam/Philadelphia: Benjamins.
- Adolphs, S. & Knight, D. (2010). In A. O'Keefe & M. McCarthy (Ed). *The Routledge handbook of corpus linguistics* (pp. 38-52). London and New York: Routledge.
- Αϊδίνης, Α. (2010). Στρατηγικές ορθογραφημένης γραφής και η ανάπτυξη τους στο δημοτικό σχολείο. Στο Α. Μουζάκη & Α. Πρωτόπαπας (Επιμ.). *Ορθογραφία: μάθηση και διαταραχές* (σελ. 137–150). Αθήνα: Gutenberg.
- American Psychiatric Association. (2000). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders (4th ed., text rev.)*. Washington, DC: American Psychiatric Association.
- American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (DSM-5)*. Washington, DC: American Psychiatric Association.
- Alamri, M., & Teahan, W. J. (2017). A New Error Annotation for Dyslexic texts in Arabic. In The Association for Computational Linguistics (Ed.). *The Third Arabic Natural Language Processing Workshop. Proceedings of the Workshop* (pp. 72-78). Spain: The Association for Computational Linguistics.
- Αλεξόπουλος, Χ. (2005). *Μαθησιακές δυσκολίες και ειδικοπαιδαγωγική παρέμβαση*. Αθήνα: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Διαθέσιμο στο: <https://edul1.ekt.gr/edul1/bitstream/10795/1065/2/1065.pdf> [Πρόσβαση 4 Απριλίου 2018].
- Αναγνωστόπουλος, Δ. (2000). Η αιτιοπαθογένεια των μαθησιακών διαταραχών. *Αρχεία Ελληνικής Ιατρικής, τόμος, 17*, 506-517 Διαθέσιμο στο: <http://repository.edul1.gr/edul1/handle/10795/1065?locale=en> [Πρόσβαση 4 Απριλίου 2018].
- Αναγνωστοπούλου, Μ., & Κανταρτζή, Ε. (2008). Τα ορθογραφικά λάθη των μαθητών/τριών του Δημοτικού Σχολείου στη γραπτή έκφραση. Στο Α. Τριλιανός & Ι. Καράμηνας (Επιμ.). *Ελληνική Παιδαγωγική & Εκπαιδευτική Έρευνα* (σελ. 995-1004), Πρακτικά Συνεδρίου, Τόμος Β. Αθήνα: Ατραπός.
- Aston, G., Bernardini, S. & Stewart, D. (Ed). (2004). *Corpora and Language Learners*. Amsterdam/Philadelphia: Benjamins.

- Atkins, S., Clear, J. & Ostler, N. (1992). Corpus design criteria. *Literary and Linguistic Computing*, 7(1), 1-16.
- Atkins, B. S., & Rundell, M. (2008). *The Oxford guide to practical lexicography*. New York: Oxford University Press.
- Barnbrook, G. (1996). *Language and Computers*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Bauer, M. W. & Aarts, B. (2000). Corpus construction: A principle for qualitative data collection. In M. W. Bauer, & G. Gaskell (Ed.). *Qualitative Researching with Text, Image and Sound* (pp. 19-37). London: Sage.
- Berber-Sardinha, T. (2000, October). Comparing corpora with WordSmith Tools: How large must the reference corpus be?. In *Proceedings of the workshop on Comparing corpora* (pp. 7-13). Association for Computational Linguistics.
- Biber, D. (1993). Representativeness in corpus design. *Literary and linguistic computing*, 8(4), 243-257.
- Biber, D., Conrad, S. & Reppen, R. (1998). *Corpus Linguistics. Investigating Language Structure and Use*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Bol, G. W. & Kuiken, F. (1990). Grammatical analysis of developmental language disorders: A study of the morphosyntax of children with specific language disorders, with hearing impairment and with Down's syndrome, *Clinical Linguistics and Phonetics*, 4, 77-86.
- Burnard, L. (2002). *Validation Manual for Written Language Resources*. Available at: http://projects.oucs.ox.ac.uk/elra/D1.xml?ID=body.1_div.1 [Accessed 4 January 2018].
- Burnard, L. (2005). Developing linguistic corpora: Metadata for corpus work. In M. Wynne (ed.) *Developing Linguistic Corpora: A Guide to Good Practice*. Oxford: Oxbow Books, 30-46. Available at: <http://www.ahds.ac.uk/creating/guides/linguistic-corpora/chapter3.htm> [Accessed 5 March 2018].
- Γαβριηλίδου, Ζ. (2003). *Φωνητική συνειδητοποίηση και διόρθωση παιδιών προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας*. Αθήνα: Τυπωθήτω-Δάρδανος.
- Chomsky, N. (1957). *Syntactic structure*. Mouton.
- Chomsky, N. (1965). *Aspects of the Theory of Syntax*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Γκότοβος, Α. Ε. (1992). *Ορθογραφική Μάθηση στο Δημοτικό*. Αθήνα: Gutenberg.

- Conrad, S. (2002). Corpus linguistic approaches for discourse analysis. *Annual Review of Applied Linguistics*, 22, 75-95.
- Γούτσος, Δ. (2002). Η χρήση των ηλεκτρονικών σωμάτων κειμένων στην ανάλυση λόγου. Στο C. Clairis (Επιμ.). *Γλωσσολογικές έρευνες για την ελληνική. Ι. Πρακτικά του 5ου Διεθνούς Συνεδρίου Ελληνικής Γλωσσολογίας* (σελ. 219-222). Paris: L'Harmattan.
- Γούτσος, Δ. (2003). *Σώμα Ελληνικών Κειμένων: Σχεδιασμός και υλοποίηση. Πρακτικά του 6ου Διεθνούς Συνεδρίου Ελληνικής Γλωσσολογίας*, Κρήτη: Πανεπιστήμιο Κρήτης. Διαθέσιμο στο: <http://www.philology.uoc.gr/conferences/6thICGL/gr.htm> [Πρόσβαση 4 Ιανουαρίου 2018].
- Γούτσος, Δ. (2014). Εισαγωγή. Στο Δ. Γούτσος (Επιμ.). *Ο προφορικός λόγος στα Ελληνικά* (σελ. 9-31). Καβάλα: Σαΐτα.
- Γούτσος, Δ. & Φραγκάκη, Γ. (2014). Πρόσφατη γλωσσική αλλαγή στα ελληνικά: Σχεδιασμός του Διαχρονικού Σώματος Ελληνικών Κειμένων του 20ού αιώνα. Στο G. Kotzoglou, K. Nikolou, E. Karantzola, K. Frantzi, I. Galantomos, M. Georgalidou, V. Kourti-Kazoullis, C. Papadopoulou & E. Vlachou (Επιμ.). *Selected Papers of the 11th International Conference on Greek Linguistics* (σελ. 318-329). Rhodes: University of the Aegean. Διαθέσιμο στο: http://www.rhodes.aegean.gr/Assets/announcements/diafora/ICGL_11_selected_papers.pdf [Πρόσβαση 4 Ιανουαρίου 2018].
- Γούτσος, Δ., & Φραγκάκη, Γ. (2015). *Εισαγωγή στη γλωσσολογία σωμάτων κειμένων*. Αθήνα: ΣΕΑΒ.
- Crystal, D. 1997. *The Cambridge Encyclopedia of Language* (2nd Edition). Cambridge: Cambridge University Press.
- Diamanti, V., Goulandris, N., Stuart, M., & Campbell, R. (2014). Spelling of derivational and inflectional suffixes by Greek-speaking children with and without dyslexia. *Reading and Writing*, 27, 337-358.
- Ehri, L.C. (1987). *Learning to spell words. Advances in development and behavioral pediatrics*. Greenwich, C.T: JAL Press.
- Elmasri, R., & Navathe, S. (2010). *Fundamentals of database systems*. Addison-Wesley Publishing Company.
- Ζάχος, Η. Γ. (1991). *Γλώσσα και γλωσσικό υλικό*. ΑΘΗΝΑ: εκδόσεις Κέντρο Ψυχολογικών Μελετών.

- Frantzi, K. & Ananiadou, S. (1997). Automatic term recognition using contextual cues. In ERCIM (Ed.). *Proceedings of 3rd DELOS Workshop*. Zurich: ERIM. Available at: <https://www.ercim.eu/publication/ws-proceedings/DELOS3/Frantzi.pdf> [Accessed 13 January 2018].
- Frith, U. (1985). Beneath the surface of developmental dyslexia. In K.E Patterson, J. C. Marshall, & M. Coltheart, (Ed.). *Surface Dyslexia*. London: Routledge and Kegan Paul.
- Gavriilidou, Z., & Kambaki-Vougioukli, P. (2011). Phonological Description of the Greek Speaking Children Corpus (GSCC). In K. Chatzopoulou, A. Ioannidou, & Y. Suwon (Ed.). *Proceedings of the 9th ICGL* (pp. 559-568). Available at http://www.ling.ohiostate.edu/ICGL/proceedings/48_Gavriilidou_Kambaki_ED_559.pdf [Accessed 14 April 2018].
- Goutsos, D. (2010, July). Analysing speech acts with the Corpus of Greek Texts: Implications for a theory of language. In M. Mahlberg, V. González-Díaz & C. Smith (Ed.). *Proceedings of the 5th CorpusLinguistics Conference*, UK: University of Liverpool. Available at: <http://ucrel.lancs.ac.uk/publications/CL2009/> [Accessed 4 January 2018].
- Goutsos, D. (2010). The Corpus of Greek Texts: A reference corpus for Modern Greek. *Corpora*, 5(1), 29-44.
- Goutsos, D., Hatzidaki, O. & King, P. (1994). A corpus-based approach to Modern Greek language research and teaching. In I. Philippaki-Warbuton, K. Nicolaidis & M. Sifianou, (Ed.). *Themes in Greek Linguistics* (pp. 507-513). Amsterdam/Philadelphia: Benjamins.
- Halliday, M. A. K. (2002). Introduction: A personal perspective. In Halliday, M. A. K. (Ed. by John Webster) *On Grammar* (pp. 1-14). London: Continuum.
- Hunston, S. (2002). *Corpora in Applied Linguistics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Ide, N. (2008). Preparation and analysis of linguistic corpora. In S. Schreibman, R. Siemens & J. Unsworth (Ed.). *A Companion to Digital Humanities*, Oxford: Wiley-Blackwell. Available at: <http://www.digitalhumanities.org/companion> [Accessed 3 January 2018].
- Jurafeky, D. & J. Martin. 2003. *Speech and Language Processing: An Introduction to Natural Language Processing, Computational Linguistics and Speech Recognition* Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.

- Κακριδή – Φερράρι, Μ. (2008). Ορθογραφικές μεταρρυθμίσεις: στάσεις και αντιστάσεις. Στο Μ. Θεοδωροπούλου (Επιμ.). *Θέρμη και φως. Αφιερωματικός τόμος στη μνήμη του Α.-Φ. Χριστίδη* (σελ. 365-383). Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.
- Kennedy, G. (1998). *An introduction to corpus linguistics*. London and New York: Longman.
- Kilgarriff, A., & Kosem, I. (2012). *Corpus tools for lexicographers*. Available at: https://www.researchgate.net/profile/Iztok_Kosem/publication/264884809_Corpus_tools_for_lexicographers/links/556c00ab08aeccd7773a2164.pdf [Accessed 18 May 2018].
- Kim, J. B. (2014). Using Online Corpora for Synchronic and Diachronic Studies. In KASELL (Ed.). *Winter Conference of the KASELL. The Korean Association for the Study of English Language and Linguistics*, Seoul: Sungkyunkwan University.
- Koester, A. (2010). Building small specialised corpora. In A.O'Keeffe, & M. McCarthy (Ed.). (2010). *The Routledge handbook of corpus linguistics* (pp. 66-79). London and New York: Routledge.
- Κολιάδης, Ε. & Πολυχρονοπούλου, Σ. (1991). *Μαθησιακές δυσκολίες, Παιδαγωγική Ψυχολογική Εγκυκλοπαίδεια – Λεξικό*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Laviosa, S. (2002). *Corpus-based Translation Studies: Theory, Findings, Applications*. Amsterdam: Rodopi.
- LE-PAROLE (1995). *Technical and Financial Annex*, LE-4017.
- Leech, G. (1991). The state of the art in corpus linguistics. In K. Aijmer, & B. Altenberg, (Ed.). *English Corpus Linguistics: Studies in Honour of Jan Svartvik* (pp. 8-29). London: Longman.
- Leech, G. (1992). Corpora and theories of linguistic performance. In J. Svartvik (Ed.). *Directions in Corpus Linguistics: Proceedings of the Nobel Symposium 82, Stockholm* (pp. 105-122). Berlin: Mouton de Gruyter.
- Leech, G. (1997). Grammatical tagging. In R. Garside, G. Leech, & T. Mc Enery (Ed.). *Corpus Annotation* (pp. 19-33). London: Routledge.
- Leech, G. (2005). Adding linguistic annotation. In M. Wynne (Ed.). *Developing Linguistic Corpora: A Guide to Good Practice* (pp. 17-29). Oxford: Oxbow Books, Available at:

<http://www.ahds.ac.uk/creating/guides/linguisticcorpora/chapter2.htm>

[Accessed 4 January 2018].

- Leech, G. (2007). New resources, or just better old ones? In M. Hundt, N. Nesselhauf & C. Biewer (Ed.). *Corpus Linguistics and the Web* (pp. 134-149). Amsterdam: Rodopi.
- Llisterri, L. (Ed.). (1996). *Preliminary Recommendations on Spoken Texts, EAGLES document*. Available at: <http://www.ilc.cnr.it/EAGLES96/spokentx/node1.html> [Accessed 14 April 2018].
- Μαζιώτη, Γ. (2018). *Δημιουργία σώματος κειμένων προφορικού λόγου παιδιών με διαταραχές αυτιστικού φάσματος*. (Μεταπτυχιακή διατριβή, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Ελλάδα).
- Mair, C., Hundt, M., Leech, G. N., & Smith, N. (2002). Short term diachronic shifts in part-of-speech frequencies: a comparison of the tagged LOB and F-LOB corpora. *International Journal of Corpus Linguistics*, 7(2), 245-264.
- Marinelli, R., Biagini, L. I. S. A., Bindi, R., Goggi, S., Zampolli, A., Orsolini, P. & Monachini, M. (1996). The Italian" Parole" Corpus: An Overview. *Linguistica computazionale*, 16(16/17), 1000-1021.
- Μαρκόπουλος, Γ. Α. 2006. *Ζητήματα Υπολογιστικής Γλωσσολογίας*. Γ. Α. Μαρκόπουλος.
- Μαυρομάτη, Δ. (1995). *Η κατάρτιση του προγράμματος αντιμετώπισης της δυσλεξίας*. Αθήνα: ΕλληνικάΓράμματα.
- McCarthy, M. & O'Keeffe, A. (2010). Historical perspective. What are corpora and how have they evolved? In A. O'Keeffe & M. McCarthy (Ed.). *The Routledge Handbook of Corpus Linguistics* (pp. 3-13). London and New York: Routledge.
- McEney, T. & Wilson, A. (1996). *Corpus Linguistics: An Introduction*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- McEney, T. & Xiao, R. (2007). Parallel and comparable corpora. What is happening? G. James, & G. Anderman (Ed.). *Incorporating Corpora: The Linguist and the Translator* (pp.18-31). Clevedon, UK: Multilingual Matters.
- McEney, T., Xiao, R. & Tono, Y. (2006). *Corpus Based Language Studies. An Advanced Resource Book*. London: Routledge.
- Meyer, C. F. (2002). *English corpus linguistics: An introduction*. Cambridge University Press.

- Μικρός, Γ. (2004). Ηλεκτρονικά σώματα κειμένων και ορολογία. Στο Μ. Κατσογιάννου & Ε. Ευθυμίου (Επιμ.). *Ελληνική ορολογία: Έρευνα και εφαρμογές* (σελ. 139-164). Αθήνα: Καστανιώτης.
- Μιχελουγιάννης, Ι. & Τζενάκη, Μ. (1998). *Μαθησιακές δυσκολίες*. Αθήνα: Γρηγόρης.
- Μουζάκη, Α., & Πρωτόπαπας, Α. (Επιμ.). (2010). *Ορθογραφία: Μάθηση και διαταραχές*. Αθήνα: Gutenberg.
- Μπαμπινιώτης, Γ. (1998). *Θεωρητική γλωσσολογία. Εισαγωγή στην σύγχρονη γλωσσολογία*. Αθήνα: Συγγραφέας.
- National Joint Committee on Learning Disabilities, (1996). *Learning Disabilities: Issues in Higher Education*. Available at: <http://www.ldonline.org/?module=uploads&func=download&fileid=590> [Accessed 4 April 2018].
- Nelson, M. (2010). Building a written corpus: What are the basics?. In A.O'Keeffe & M. McCarthy (Ed.). (2010). *The Routledge handbook of corpus linguistics* (pp. 81-93). London and New York: Routledge.
- Nesselhauf, N. (2005). Corpus linguistics: A practical introduction. Available at: <http://www.as.uni-heidelberg.de/personen/Nesselhauf/files/Corpus%20Linguistics%20Practical%20Introduction.pdf> [Accessed 12 June 2018].
- Ξάνθη, Σ. Β. (2017). Ποιοτική ανάλυση λαθών μαθητών Δ'-ΣΤ' δημοτικού σε ορθογραφικά έργα υπαγόρευσης και ελεύθερης γραφής. *Έρευνα στην Εκπαίδευση*, 6(1), 1-17.
- Pantazara, A. & Mantzari, E. (2015). *Μετάφραση*. [Κεφάλαιο 4]. Available at: <http://hdl.handle.net/11419/5970>.
- Παντελιάδου, Σ. (2000). *Μαθησιακές δυσκολίες και εκπαιδευτική πράξη. Τι και γιατί*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Παντελιάδου, Σ. (2004). *Η χαρτογράφηση του χώρου της Ειδικής Αγωγής. Παρουσίαση στην ημερίδα «Χαρτογράφηση – Αναλυτικά Προγράμματα Ειδικής Αγωγής» του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου*. Θεσσαλονίκη: ΕΠΕΑΕΚ – ΥΠΕΠΘ.
- Παπαναστασίου, Γ. (2008). *Νεοελληνική ορθογραφία: ιστορία, θεωρία, εφαρμογή*. Αθήνα: Ινστιτούτο νεοελληνικών σπουδών, Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη.

- Pastor, V., & Alcina, A. (2010). Search techniques in electronic dictionaries: A classification for translators. *International Journal of Lexicography*, 23(3), 307-354.
- Pavlidis, G.Th. & Giannouli, V. (2003) Spelling Errors Accurately Differentiate USA-English Speakers from Greek Dyslexics: Implications for Causality and Treatment. In R.M. Joshi, C.K. Leong, &L.J. Kaczmarek, (Ed.). *Literacy Acquisition: The Role of Phonology, Morphology and Orthography*.Washington: IOS Press.
- Pavlidou, T. S. (2012, May). The corpus of spoken Greek: goals, challenges, perspectives. In LREC Proceedings (Ed.). *Workshop 18. Best Practices for Speech Corpora in Linguistic Research* (pp. 23-28). Available at: <http://www.lrec-conf.org/proceedings/lrec2012/workshops/03.Speech%20Corpora%20Proceedings.pdf> [Accessed 18 January 2018].
- Πολυχρόνη, Φ. (2011). *Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες*. Αθήνα: Πεδίο.
- Πολυχρόνη, Φ.; Χατζηρήστου, Χ. &Μπίμπου, Α. (2006). *Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες Δυσλεξία Ταξινόμηση, Αξιολόγηση και Παρέμβαση*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Πολυχρονοπούλου, Σ. (2003). *Παιδιά και έφηβοι με ειδικές ανάγκες και δυνατότητες. Σύγχρονες τάσεις εκπαίδευσης και ειδικής υποστήριξης*. Αθήνα: Ατραπός.
- Πόρποδας, Κ. Δ. (2002). *Η ανάγνωση*. Πάτρα: χ.ό.
- Πόρποδας, Κ. (2003). *Διαγνωστική αξιολόγηση και αντιμετώπιση των μαθησιακών δυσκολιών στο δημοτικό σχολείο (Ανάγνωση, Ορθογραφία, Δυσλεξία, Μαθηματικά)*. Πάτρα: ΕΠΕΑΕΚ - Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.
- Πόρποδας, Κ. (2003). *Η μάθηση και οι δυσκολίες της (Γνωστική Προσέγγιση)*. Πάτρα: Εκδόσεις του συγγραφέα.
- Protorapas, A., Fakou, A., Drakopoulou, S., Skaloumbakas, C., &Mouzaki, A. (2013). What do spelling errors tell us? Classification and analysis of errors made by Greek schoolchildren with and without dyslexia. *Reading and Writing*, 26 (5), 615-646.

- Rello, L. (2014). Design of word exercises for children with dyslexia. *Procedia Computer Science*, 27, 74-83.
- Rello, L., Baeza-Yates, R., Saggion, H., & Pedler, J. (2012, May). A first approach to the creation of a Spanish corpus of dyslexic texts. In *LREC Workshop Natural Language Processing for Improving Textual Accessibility (NLP4ITA)* (pp. 22-27). Turkey: Eighth international conference on Language Resources and Evaluation.
- Renouf, A. (2007). Corpus development 25 years on: from super-corpus to cybercorpus. In Facchinetti, R. (Ed.). *Corpus Linguistics 25 Years on* (pp. 27-49). Amsterdam: Rodopi.
- Reppen, R. (2010). Building a corpus. In A. O'Keeffe & M. McCarthy (Ed.). *The Routledge handbook of corpus linguistics* (pp. 31-37). London and New York: Routledge.
- Σακκάς, Β. (2002). *Μαθησιακές Δυσκολίες και Οικογένεια*. Αθήνα: Ατραπός.
- Scott, M. (2012). *WordSmith Tools*. Available at: https://www.leuphana.de/fileadmin/user_upload/PERSONALPAGES/abcd/baron_anne/files/WordSmith6.pdf [Accessed 17 May 2018].
- Scott, M. (2015). *Wordsmith Tools Help*. Liverpool: Lexical Analysis Software.
- Sinclair, J. M. (Ed.). (1987). *Looking up: An account of the COBUILD project in lexical computing and the development of the Collins COBUILD English language dictionary*. London: Collins Elt.
- Sinclair, J. (1991). *Corpus, Concordance, Collocation*. Oxford: Oxford University Press.
- Sinclair, J. (1996). *Preliminary recommendations on corpus typology. EAGLES document*. Available at: <http://www.ilc.pi.cnr.it/EAGLES/corpustyp/corpustyp.html> [Accessed 4 January 2018].
- Sinclair, J. (2004). *Trust the Text: Language, Corpus and Discourse*. London and New York: Routledge.
- Sinclair, J. (2005). Corpus and Text. Basic Principles. In M. Wynne (Ed.). *Developing Linguistic Corpora: A Guide to Good Practice* (pp. 1-16). Oxford: Oxbow Books, Available at: <http://www.ahds.ac.uk/creating/guides/linguisticcorpora/chapter1.htm> [Accessed 4 January 2018].

- Σπαντιδάκης, Ι. (2009). *Προβλήματα Παραγωγής Γραπτού Λόγου Παιδιών Σχολικής Ηλικίας. Διάγνωση. Αξιολόγηση. Αντιμετώπιση (έκδοση 8η)*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Στασινός, Δ.Π. (2001). *Δυσλεξία και σχολείο: εμπειρία ενός αιώνα*. Αθήνα: Gutenberg.
- Štefanec, V., Ljubešić, N., & Kraljević, J. K. (2016, January). Croatian Error-Annotated Corpus of Non-Professional Written Language. In *LREC 2016, Tenth International Conference on Language Resources and Evaluation*.
- Stubbs, M. (1996). *Text and Corpus Analysis. Computer-assisted Studies of Language and Culture*. Oxford: Blackwell.
- Stubbs, M. (2001). *Words and Phrases. Corpus Studies of Lexical Semantics*. Oxford: Blackwell.
- Τάνταρος, Σ. (Επιμ.). (2011). *Δυσκολίες Μάθησης: Αναπτυξιακές, Εκπαιδευτικές και Κλινικές Προσεγγίσεις*. Αθήνα: Πεδίο.
- Τζουριάδου, Μ. (2011). *Μαθησιακές Δυσκολίες. Θέματα Ερμηνείας και Αντιμετώπισης*. Αθήνα: Προμηθεύς Εκδόσεις.
- Τζουριάδου, Μ. (2011). *Προσαρμογές αναλυτικών προγραμμάτων για μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες: Θεωρητικό πλαίσιο*. Αθήνα: Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων – Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Διαθέσιμο στο: <https://repository.edulll.gr/edulll/retrieve/3268/957.pdf> [Πρόσβαση 5 Απριλίου 2018].
- Tognini-Bonelli, E. (2010). Theoretical overview of the evolution of corpus linguistics. In A. O’Keeffe & M. McCarthy (Ed.). *The Routledge Handbook of Corpus Linguistics* (pp. 14-27). London and New York: Routledge.
- Tribble, Ch. (2010). What are Concordances and How are they Used? In A. O’Keeffe & M. McCarthy (Ed.). *The Routledge Handbook of Corpus Linguistics*. (pp. 167-183). London: Routledge.
- Tsalidis, C., Orphanos, G., Mantzari, E., Pantazara, M., Diolis, C., & Vagelatos, A. (2007). Developing a Greek biomedical corpus towards text mining. In *Proceedings of the Corpus Linguistics Conference (CL2007)*. Available at: <http://www.birmingham.ac.uk/research/activity/corpus/publications/conference-archives/2007-birmingham.aspx> [Accessed 4 January 2018].

- Τσεσμελή, Σ. (2009). Μορφολογική ενημερότητα, ορθογραφία, και δυσλεξία: Ταξινόμηση και κριτική θεώρηση ερευνητικών δεδομένων. *HellenicJournalofPsychology*, 6, 80-106.
- Φίλιας, Β. (2001). *Εισαγωγή στη Μεθοδολογία και τις τεχνικές των Κοινωνικών Ερευνών*. Αθήνα: Εκδ. Gutenberg.
- Φλωράτου, Μ. Μ. (2009). *Μαθησιακές Δυσκολίες και όχι Τεμπελιά. Διδακτικά Προγράμματα για την Αντιμετώπιση Προβλημάτων στο Σχολείο και στο Σπίτι*. Αθήνα: Οδυσσέας.
- Φραγκάκη, Γ. (2012). Η ιδιόλεκτος των κυβερνητικών εκπροσώπων: Προκαταρκτικές παρατηρήσεις στο κειμενικό είδος της ενημέρωσης συντακτών. Στο Ζ. Gavriilidou, Α. Efthymiou, Ε. Thomadaki & Ρ. Kambakis-Vougiouklis (Επιμ.). *Selected papers of the 10th ICGL* (pp. 1197-1206). Komotini/Greece: Democritus University of Thrace. Διαθέσιμο στο: <http://www.icgl.gr/el/papers-ingreek.html> [Πρόσβαση 4 Ιανουαρίου 2018].
- Φραντζή, Κ. Θ. (2012). *Εισαγωγή στην επεξεργασία των σωμάτων κειμένων*. Αθήνα: Ίων.
- Wetherell, D., Botting, N., & Conti-Ramsden, G. (2007). Narrative skills in adolescents with a history of SLI in relation to non-verbal IQ scores. *Child Language Teaching and Therapy*, 23(1), 95-113.
- World Health Organization. (1992). *The ICD-10 classification of mental and behavioural disorders: Clinical descriptions and diagnostic guidelines*. Geneva: World Health Organization.
- Wynne, M (Ed.). (2005). *Developing Linguistic Corpora: a Guide to Good Practice*. Oxford: Oxbow Books. Available at: <http://ota.ox.ac.uk/documents/creating/dlc> [Accessed 4 January 2018].
- Χαλσιάνη, Ι. (2010). Εκδοχές αξιοποίησης των ηλεκτρονικών σωμάτων κειμένων της νέας ελληνικής στη διδασκαλία της μητρικής γλώσσας. Στο Κ. Ντίνας, Α. Χατζηπαναγιωτίδη, Α. Βακάλη, Τ. Κωτόπουλος, & Α. Στάμου (Επιμ.). *Πρακτικά πανελληνίου συνεδρίου με διεθνή συμμετοχή «Η Διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας (ως πρώτης/μητρικής, δεύτερης/ξένης)»*. Νυμφαίο Φλώρινας: Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας. Διαθέσιμο στο:

<http://linguistics.nured.uowm.gr/Nimfeo2009/praktika/files/down/poster/xalisiani.pdf> [Πρόσβαση 4 Ιανουαρίου 2018].

Zanettin, F., Bernardini, S. & Stewart, D. (Ed.). (2003). *Corpora in Translator Education*. Manchester: St.Jerome.

Διαχρονικό σώμα ελληνικών κειμένων του 20^{ου} αιώνα (χ.χ.). Ανακτήθηκε από:
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών:
<http://greekcorpus20.phil.uoa.gr/greek-corpus-20.html>.

Ν. 3699/2008 (ΦΕΚ 199/Α/2-10-2008). Διαθέσιμο στο: http://dipe.kav.sch.gr/wp-content/uploads/2014/12/N_3699_2008.pdf [Πρόσβαση 4 Απριλίου 2018].